

Zorgvuldig en veelbelovend onderwijs: inleiding op het ORD-nummer

S. Doolaard en R. J. Bosker

De 34^e editie van de Onderwijs Research Dagen (ORD) vonden in 2007 in Groningen plaats en werden georganiseerd door het GION, Gronings Instituut voor Onderzoek van Onderwijs van de Rijksuniversiteit Groningen. Het thema van dit jaarlijks, onder auspiciën van de Vereniging voor Onderwijs Research en het Vlaams Forum voor Onderwijsonderzoek, georganiseerde congres was "Zorgvuldig en veelbelovend onderwijs". Als inleider op het thema was Robert Slavin uitgenodigd, met name om een exposé te geven over *evidence-based education*, de pijler onder onderwijs dat zorgvuldig en veelbelovend moet zijn. Ook de selectie en de beoordeling van de papers die op de ORD 2007 zijn gepresenteerd en opgenomen zijn in dit speciale nummer van *Pedagogische Studiën* is zo zorgvuldig mogelijk uitgevoerd en heeft een aantal veelbelovende artikelen opgeleverd. In eerste instantie is aan de coördinatoren van de divisies gevraagd om één of twee papers te selecteren die toonaangevend waren in hun divisie en waarin verslag werd gedaan van gedegen onderzoek in een relevant thema. Door de gastredactie is daaruit een selectie gemaakt van vier artikelen die, na de gebruikelijke reviewprocedure doorlopen te hebben, in dit nummer zijn opgenomen.

Om twee redenen zijn deze artikelen veelbelovend. In de eerste plaats omdat drie van de vier artikelen geschreven zijn door jonge, beginnende onderzoekers, die alledrie zijn opgenomen in een onderzoeksgroep met veel expertise en ervaring waarin de jonge onderzoeker het onderzoeksvak leert kennen en tegelijkertijd de ruimte krijgt om daar zelf iets aan toe te voegen.

Miranda Sentse maakt deel uit van een onderzoeksgroep die toonaangevend onderzoek doet naar pesten. In het artikel dat ze samen met Ron Scholte, de Finse Christina Salmivalli en Rinus Voeten geschreven heeft, laat ze zien dat de sociale status van brugklasleerlingen die pesten en gepest worden,

samenhangt met 'normaal' gedrag in de klas. Is pesten normaal, dan zal de pester een hogere status hebben, dan wanneer pesten in een klas niet normaal wordt gevonden. Een zeer relevant onderzoek voor de aanpak van pesten op school.

Hanke Korpershoek doet onderzoek met behulp van VOCL-gegevens naar schoolloopbanen en keuzes die jongeren daarin maken. Het artikel dat ze samen met Hans Kuyper en Greetje van der Werf schreef, is relevant voor de vraag welke jongeren meer gestimuleerd zouden kunnen worden om een keuze voor een bètaprofiel en -opleiding te maken. Onderzocht is namelijk aan welke kenmerken bèta-scholieren voldoen: Zijn het allemaal nerds?

Tim Mainhard rapporteert samen met Perry den Brok, Mieke Brekelmans en Theo Wubbels over onderzoek naar de docent-leerlingrelatie in de eerste vier maanden van een schooljaar. Aangezien de cognitieve en de affectieve ontwikkeling van leerlingen samenhangt met de kwaliteit van deze relatie is het interessant om te zien hoe deze relatie zich ontwikkelt en waar dat afhankelijk van is.

De vierde bijdrage en de tweede reden om het woord 'veelbelovend' te gebruiken is het artikel over zorgleerlingen in het basisonderwijs dat binnen de speciale ORD 2007 divisie "Leerling- en onderwijsbegeleiding" is gepresenteerd. De Rijksuniversiteit Groningen kent een lange traditie op het gebied van onderzoek en onderwijs op het gebied van leerling- en onderwijsbegeleiding. Uit de hoeveelheid en de kwaliteit van de presentaties die binnen deze divisie zijn verzorgd, bleek een grote belangstelling voor leerlingzorg, risicoleerlingen, gedragsproblemen, de begeleiding van leerlingen en leraren, diagnostiek, taalbeleid, passend onderwijs en de evaluatie van verschillende interventies en trainingen. Dit vierde artikel van Ineke van der Veen, Ed Smeets en Mechtild Derriks behandelt vier belangrijke basisvragen op dit terrein naar de definiering van zorgleerlingen,

naar hun ontwikkeling, naar verwijzing naar het speciaal (basis)onderwijs en naar de invloed van de leerkracht op de ontwikkeling en kans op verwijzing van deze leerlingen.

Deze vier artikelen zijn slechts een selectie van alles wat op de ORD 2007 is gepresenteerd en besproken, want op de ORD 2007 waren er in totaal 40 symposia met daarin 150 bijdragen, 8 keynote lezingen, 40 poster sessies, 6 lunchbijeenkomsten met hoogleraren en nog eens 130 losse paperpresentaties, waarvan 30 verzorgd werden door promovendi. Veel van de papers en andere bijdragen zijn nog te vinden op www.ord2007.nl. Een impressie van de ORD 2007 geschreven door verschillende auteurs is verschenen in nummer 6, jaargang 84 van *Pedagogische Studiën*.

Behalve de bijdrage gerelateerd aan de ORD bevat dit nummer ook twee discussiebijdragen. De eerste discussiebijdrage is een dupliek over *evidence-based* onderwijs van Gravemeijer en Kirschner op de discussiebijdrage van Bosker in *Pedagogische Studiën* in nummer 1 van deze jaargang. De tweede discussiebijdrage is een reflectie door Jochems en van Merriënboer op het programma onderwijsonderzoek van de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek (PROO). Verder zijn er twee verslagen van conferenties opgenomen: één over de 17e Onderwijssociologische conferentie en één over een internationaal congres van het European Education Policy Network. Beide conferenties zijn eind 2007 gehouden.